

**ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJA**

**SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE PREVENCIJOS KOMISIJOS
POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2025 m. gegužės d. Nr. O-88
Švenčionys

Posėdžio pradžia 2025 m. balandžio 25 d., 10.00 val.

Posėdžio pirmininkė - Jolita Lazdinienė.

Posėdžio sekretorė – Irina Poklikajeva.

Posėdyje dalyvavo komisijos nariai: Arūnė Bernatonytė, Jolanta Beriozovienė, Nomeda Cibarauskienė, Jolita Čepulkovskienė, Milda Didžbalienė, Egidijus Rimašius, Ina Tomaševskienė, Inga Vaitkevičienė.

Posėdyje nedalyvavo komisijos nariai: Aloyza Aglinskienė, Irina Kurilo, Jolita Masevičienė, Stasė Mažuolienė, Nijolė Stuglienė, Teresa Špakova.

KVORUMAS YRA.

Posėdyje dalyvavo kviestiniai dalyviai:

Neimantė Miloševskė, Švenčionių rajono socialinių paslaugų centro Socialinės pagalbos namų socialinė darbuotoja/atvejo vadybininkė;

Jelena Baroniūnienė, specialistė vykdanči Intervencinę programą smurtautojams šeimoje.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Švenčionių rajono savivaldybės Smurto artimoje aplinkoje prevencijos 2025 m. priemonių plano patvirtinimo.

2. Bendros Lietuvos ir Didžios Britanijos rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanijos „Baltijos tyrimai“ atliktos Lietuvos gyventojų apklausos „Lietuvos gyventojų nuomonė apie smurtą artimoje aplinkoje“ pristatymas.

3. Dėl smurtą artimoje aplinkoje pavojų keliančių asmenų įtraukimo į Intervencinės programos smurtautojams šeimoje dalyvavimo.

1. **SVARSTYTA.** Švenčionių rajono savivaldybės Smurto artimoje aplinkoje prevencijos 2025 m. priemonių plano patvirtinimo.

Komisijos pirmininkė Jolita Lazdinienė, informavo komisijos narius, kad parengtas Smurto artimoje aplinkoje prevencijos 2025 m. priemonių planas (toliau – priemonių planas), su kuriuo ji siūlo susipažinti ir jį patvirtinti. Pristatydama priemonių planą, informavo, kad 2025 m. komisijos išsikeltas tikslas – **mažinti smurto artimoje aplinkoje apraiškas, supažindinti visuomenę ir specialistus su smurto artimoje aplinkoje prevencija, kuri apima 6 uždaviniai:**

1 uždavinys – šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje prevencijos klausimais, mokyti atpažinti smurto apraiškas, ugdyti nepakantumą visų rūšių smurtui, kuriuo numatoma:

1.1. Organizuoti metinių dienų minėjimo renginius (paskaitos, standai, akcijos, konkursai) – Tarptautinė džinsų diena seksualinio smurto prevencijai (balandžio 30 d.); Tarptautinė diena be smurto prieš vaikus (spalio 20 d.); Tarptautinė diena be smurto prieš moteris diena (lapkričio 25 d.).

1.2. Teikti aktualią informaciją Savivaldybės interneto svetainėje www.svencionys.lt, skirtoje smurtui artimoje aplinkoje mažinti.

1.3. Organizuoti bendruomenės pareigūnų susitikimus vietos bendruomenėse smurto artimoje aplinkoje netoleravimo tema.

2 uždavinys – tobulinti savivaldybės įstaigų ir institucijų darbuotojų, kitų asmenų, dirbančių smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo smurtą patyrusiems, smurto pavojų patiriantiems ir smurto pavojų keliantiems asmenims srityje, profesinę kompetenciją, įtraukiant NVO, vietos lygmeniu, kuriuo numatoma:

2.1. Organizuoti tarpinstitucinius mokymus tema „Smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos, paslaugų Švenčionių rajone algoritmo peržiūra ir problemų, neveikiančių dalių identifikavimas“.

2.2. Dalyvauti seminare – konferencijoje „Apsauga, pagalba ir prevencija Smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijų veiklos stiprinimas“ (Pagal SADM finansavimą).

2.3. Organizuoti mokymus asmenų su negalia nevyriausybinų organizacijų nariams tema „LR apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo nuostatos, prevencijos, apsaugos, bendradarbiavimo ir pagalbos kontekste įsigaliojus Įstatymo pakeitimams“.

3 uždavinys – stiprinti savivaldybės institucijų bei įstaigų, nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimą, kuriuo numatoma:

3.1. Organizuoti tarpžinybinius susitikimus, skirtus aktualiems bendradarbiavimo klausimams spręsti.

3.2. Organizuoti susitikimą su sveikatos priežiūros įstaigos atstovais dėl bendradarbiavimo stiprinimo, vykdamas Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo nuostatas.

3.3. Užtikrinti smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims teikiamos specializuotos kompleksinės pagalbos, paslaugų teikimo ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos algoritmo veikimą vietos lygmeniu.

4 uždavinys – įgyvendinti prevencines smurtinio elgesio keitimo priemones:

4.1. Vykdyti Intervencinę programą smurtautojams šeimoje.

5 uždavinys – įvertinti savivaldybės gyventojų gebėjimus identifikuoti smurtą artimoje aplinkoje pagal formas ir paslaugų bei pagalbos teikimo savivaldybėje žinomumą:

5.1. Organizuoti gyventojų apklausą, siekiant sužinoti, ar gyventojai žino, kas yra smurtas artimoje aplinkoje ir kur reikėtų kreiptis įtarus, matant ar patyrus smurtą artimoje aplinkoje, surinkti pasiūlymus, kokių pagalbos priemonių pasigenda.

6 uždavinys – įvertinti smurto artimoje aplinkoje prevencijos priemonių plano įgyvendinimo rezultatus:

6.1. Parengti Smurto artimoje aplinkoje prevencijos priemonių plano vykdymo ataskaitą, rezultatus viešinant Savivaldybės interneto svetainėje.

Komisijos nariai išklause pateiktą informaciją, pritarė numatytiems uždaviniams ir priemonėms. KALBĖJO. Milda Didžbalienė, Jolanta Beriozovienė, Nomedė Cibarauskienė.

BALSAVO: „už“ – 9, „prieš“ – 0, „susilaikė“ – 0.

NUTARTA. Pritarti Smurto artimoje aplinkoje prevencijos 2025 m. priemonių planui.

2. PRISTATYTA. Bendros Lietuvos ir Didžios Britanijos rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanijos „Baltijos tyrimai“ atliktos Lietuvos gyventojų apklausos „Lietuvos gyventojų nuomonė apie smurtą artimoje aplinkoje“ pristatymo.

Komisijos pirmininkė Jolita Lazdinienė, trumpai pristatė Lietuvos gyventojų apklausos „Lietuvos gyventojų nuomonė apie smurtą artimoje aplinkoje“ rezultatus. Bendra Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanija „Baltijos tyrimai“ 2024 metų lapkričio 20 - gruodžio 1 d. atliko reprezentatyvią Lietuvos gyventojų apklausą. Apklausoje dalyvavo 1018 Lietuvos gyventojų 18 metų ir vyresnių, kurie išsakė savo nuomonę pagal lytį, amžių ir gyvenvietės tipą. Apklausoje dalyvavo vyrai ir moterys, kurių amžius siekė 18-29 m., 30-49 m. ir 50 m. ir vyresni. Buvo atsižvelgta ir

į respondentų šeimos pajamas, užsiėmimą (darbininkai, ūkininkai; specialistai, tarnautojai; vadovai, savininkai; pensininkai; studentai, moksleiviai; bedarbiai, namų šeimininkė), išsilavinimą (nebaigtas vidurinis; vidurinis, profesinis; technikumai/kolegija; universitetinis aukštasis) bei kur jie gyvena kaime, kituose miestuose, didmiestyje. Iš apklaustų respondentų 20 proc. atsakė, kad patiria ar anksčiau patyrė smurtą artimoje aplinkoje. Dažniausiai yra patiriamas fizinis ir psichologinis smurtas. Fizinį smurtą vienodu procentu patiria tiek moterys, tiek vyrai (70 proc. -vyrai, 68 proc.-moterys), psichologinį smurtą beveik 20 proc. skirtumu daugiau patiria moterys (49 proc.-vyrai, 69 proc.-moterys), seksualinį smurtą patiria tik moterys (8 proc.). Pagal amžių, fizinį smurtą dažniausiai patiria asmenys kurių amžius siekia nuo 30-49 m. (73 proc.), 50 m. vyresni (74 proc.), psichologinį smurtą daugiau patiria jaunesnio amžiaus asmenys, nuo 18-29 m. (75 proc.). Neturi reikšmės patyrusiems smurtą nei jų gaunamos pajamos, nei kur jie gyvena kaime, mieste ar didmiestyje. Dažniausiai smurtas yra patiriamas nuo buvusio sutuoktinio (-ės), nuo tėvų/itėvių. Vienas iš klausimų buvo ar asmenys kreipėsi pagalbos, net 58 proc. respondentų nurodė, kad pagalbos nesikreipė, 17 proc. kreipėsi į policiją ar kitas teisėsaugos įstaigas, 14 proc. į giminaičius. Atsakydami į klausimą, ar girdėjo apie kokias nors įstaigas ar organizacijas Lietuvoje, kurios padeda žmonėms, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje, beveik vienodu procentu respondentai atsakė tiek žino, tiek ne (Taip-49 proc., Ne- 46 proc.). Dažniausiai įvardijo šias įstaigas ir organizacijas: miesto moterų krizių centras, policija, miesto (kurio nors – nurodė pavadinimą) krizių centras, pagalbos linija „112“, Carita, Jaunimo pasitikėjimo linija. Atsakant į pateiktą klausimą dėl Specializuotos pagalbos centrų, teikiančių kompleksinę pagalbą smurto artimoje aplinkoje aukoms, daugiausiai respondentų apie tai negirdėjo (68 proc.) ir tik 28 proc. atsakė kad girdėjo. Tarp atsakiusių, kad yra girdėję apie SKPC, ar žino kaip surasti centrą atsakė, kad žino 61 proc., nežino – 31 proc. Paklausus sutinka ar nesutinka su teiginiu, kad smurtas artimoje aplinkoje yra nepateisinamas reiškinys, 2022 m. atsakė 92 proc., 2024 m. – 90 proc. respondentų.

Atsižvelgiant į atliktą apklausą ir išsakytą nuomonę, komisijos pirmininkė Jolita Lazdinienė, siūlo atlikti gyventojų apklausą Švenčionių rajone siekiant išsiaiškinti vietos bendruomenės nuomonę bei patirtį dėl smurto artimoje aplinkoje. Apklausos rezultatai bus naudingi formuojant tikslines smurto prevencijos priemones, stiprinant socialines paslaugas bei informuojant savivaldybės institucijas apie aktualiausias problemas. Apklausą siūloma atlikti mišriu būdu – internetu ir popieriniu formatu.

KALBĖJO. Milda Didžbalienė, Jolanta Beriozovienė, Nomedė Cibarauskienė, Jolita Čepulkovskienė, Ina Tomaševskienė.

NUTARTA. Atlikti gyventojų apklausą Švenčionių rajone, siekiant išsiaiškinti vietos bendruomenės nuomonę bei patirtį dėl smurto artimoje aplinkoje.

3. SVARSTYTA. Dėl smurtą artimoje aplinkoje pavojų keliančių asmenų įtraukimo į Intervencines programas smurtautojams šeimoje dalyvavimo.

Teikiant Smurto artimoje prevencijos komisijos įgyvendinimo ataskaitą už 2024 metus, buvo akcentuota, kad paskyrus asmeniui apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje orderį, asmuo nepageidauja dalyvauti Smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programoje (toliau – Programa), todėl dažnai smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantis asmuo praėjus 15 parų grįžta į artimą aplinką be jokio pasirengimo keisti savo elgesį. Programa nėra priverstinė. 2024 m. Programos mokymuose dalyvavo 4 asmenys, iš jų 1 kreipėsi savarankiškai, o ne skyrus teismui. Smurtą artimoje aplinkoje keliantys asmenys nepanoro savanoriškai dalyvauti Programoje ir suprasti tokio elgesio priežastis bei mokytis keisti nusistovėjusį ydingą elgesį.

Švenčionių rajono socialinių paslaugų centro Socialinės pagalbos namų socialinė darbuotoja/atvejo vadybininkė Neimantė Miloševskė informavo, kad 2024 m. į Švenčionių rajono socialinių paslaugų centro Socialinės pagalbos namus pateko 11 smurtautojų. 2025 m. – 7. Dalis iš jų pateikta pakartotinai, nes iki šiol nesupranta, ką reiškia orderis. Motyvuoti asmenys noriai sutinka dalyvauti Programoje, tačiau tai būna maža dalis asmenų. Užsiėmimai vyksta Švenčionėlių mieste

(Švenčionių rajono socialinių paslaugų centro patalpose, Vilniaus g.130, Švenčionėliai), todėl ne visi Švenčionių rajono socialinių paslaugų centro Socialinės globos namų gyventojai, gyvenantys Stoties g. 16, Švenčionių m., turi galimybę ten nuvykti, todėl atsisako dalyvauti programoje.

Jelena Baroniūnienė, specialistė vykdanči Intervencinę programą smurtautojams šeimoje, informavo, kad kiekvieną ketvirtadienį Švenčionių rajono socialinių paslaugų centro patalpose, Vilniaus g.130, Švenčionėlių m. 17.30 val. veda Programos užsiėmimus. Mažai asmenų dalyvauja, kadangi jie neturi noro ir motyvacijos. Arba po vieno užsiėmimo atmeta mintį apie tolimesnį dalyvavimą. Galima būtų organizuoti užsiėmimus ir Švenčionių mieste, jeigu būtų suteiktos patalpos.

Komisijos narė Milda Didžbalienė, išsakė savo nuomonę, kad skiriant orderį jis užpildomas šabloniškai, jame nėra punkto, kuriame būtų nurodyta privalomai lankyti Programą. Blogai, kad nėra numatyta pakartotiniams atvejams sankcijų su prievole dalyvauti Programoje.

Komisijos narė Nomeda Cibarauskienė, informavo, kad dalyvavo tarpinstituciniame susitikime, kuriame kaip tik buvo diskutuojama šiuo klausimu. Po truputį prieinama vieningos nuomonės, kad reikalinga įteisinti teisės aktais priverstinį dalyvavimą Programoje.

KALBĖJO: Milda Didžbalienė, Jolanta Beriozovienė, Nomeda Cibarauskienė, Jolita Čepulkovskienė, Ina Tomaševskienė.

NUTARTA: Raštiškai kreiptis į Švenčionių rajono socialinių paslaugų centro administraciją dėl patalpų suteikimo programos vykdymo Švenčionių mieste.

Posėdžio pabaiga: 2025 m. balandžio 25 d., 11.30 val.

Komisijos pirmininkė

Jolita Lazdinienė

Komisijos sekretorė

Irina Poklikajeva